



**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. De mutua Angelorum vel inter se, vel hominibus colloquentium
auditione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

tertio: quia locutio hæc pure mentalis hominis, ad Angelum est voluntas manifestandi Angelo iudicium, quod de re habet, & cordis humani secretum: estque in se æque pure spiritualis voluntas, atque voluntas Angeli cuiusvis manifestandi alteri Angelo similia sua: ergo æque, atque hæc, physice actiue, vel exactiue saltem à Deo productiva specierum erit in Angelo, cui loquitur.

9. Arriaga num. 38. §. Dices, loquela; negat consequentiam: quia ob statum coniunctionis animæ ad corpus, & voluntati manifestatæ, & locutioni hominis ad Angelum pure, & æque spirituali, atque Angeli ad Angelum, deest physica, non solum actiuitas, sed exigentia à Deo præfatarum specierum absoluta, & expedita: Quemadmodum n. 7. ob eundem statum concretionis animæ diximus locutioni pure spirituali Angeli, ad ipsam, ita corpori concretam siue ad hominem, deesse physicam absolutam, & expeditam naturalem actiuitatem, & exigentiam à Deo producendarum similitudinum specierum in homine, seu anima corpori concreta, cui loquitur, quarum specierum in anima ponendarum absolutam, & expeditam physicam & naturalem exigentiam, imo, & actiuitatem haberet, si ei in statu separationis loquatur. Sed tamen ex dictis numero illo 7. facile præcluditur euasio. Constat enim ex impossibilitate naturalis usus earum specierum propriarum, in homine & anima, in statu concretionis corpori, nimirum visionis, & intuitus spiritualium obiectorum, in se, ac secundum se (cui soli species propriæ obiecti possunt inferuire) ac non admodum, sensati, & corporei obiecti aliter, ob quod conuersio animæ, & intellectus ad phantasmata (si neque pro statu concretionis animæ intelligere spiritualia naturaliter nequit) necessaria est. Physica vero spiritualis locutionis, seu voluntatis, hominis & animæ, pro statu concretionis, actiuitas, vel saltem exigentia, naturalis specierum propriarum, non est in ipsa anima ponendum, ad eorum obiectorum in se, & secundum se visionem, & cognitionem intuitiuam, ac non corporei, & sensibilis obiecti adinstar ab anima ipsa, eliciendam (quod pro statu repugnaret, esset quippe naturalis potentia, ad cognitionem naturaliter, pro eo statu impossibilem) sed specierum in Angelo, cui homo, seu anima in statu concretionis pure mentaliter, & spiritualiter loquitur: in Angeli vero, & recipiendi, cuiusmodi species proprias spirituales, & mediis illis eliciendi visionem intuitiuam spiritualium suorum obiectorum, quare, & usus proprii eiusmodi specierum physica absoluta est, & naturalis potestas; quare physica vel actiuitas, vel exigentia naturalis locutionis mentalis humanæ earum specierum, in Angelo, cui loquitur producendarum non est specierum, quarum usus proprius, sic naturaliter impossibilis, sed connaturalissimus.

illuminarique naturaliter, & de naturalibus posse. Dissecimus hanc oppositionem, supra certam, & ubi inferiores, infimum etiam, superiores, & supremo loqui naturaliter posse statimus: ex locutionis autem possibilitate possibilitas auditionis inferiorum loquentium à superioribus, quibus loquuntur, legitime inferuntur. Difficultas absurda, quod superior Angelus ab inferiori edoceatur, de naturalibus naturaliter, atque illuminetur, disiecta etiam loco citato fuit. Et quoad illuminationem, quam superioribus ab inferioribus, Theologi, iuxta ordinariam providentiam negant, de supernaturalibus obiectis, & mysteriis à Deo reuelatis, ac reuelandis Theologos, loqui certum esse diximus, quoad doctrinam vero de naturalibus obiectis absolute, & independentem à voluntate alterius Angeli cognoscibilibus non posse superiores ab inferioribus naturaliter edoceri; posse vero de naturalibus etiam, quæ non, nisi dependenter à voluntate Angeli cuiusvis alterius absolute cognoscibilia naturaliter ab aliis Angelis sunt, ibidem docuimus.

2. An vero Angeli loquentes ipsi Angelos, vel homines, semper, ac necessario naturaliter audiant? altera est difficultas, & levis. Respondeo negative. Possunt enim aliis cogitandis, vel naturaliter, & involuntarie vel voluntarie, & libere Angeli, quibus alij loquuntur, toti esse intenti, atque distracti, ita ut loquentem non audiant, neque eius locutioni attendant, siue homo, siue Angelus ipse loquatur. Id quod experientia quotidiana nostra, cum alio distractis hominibus loquimur, satis probatur. Possunt etiam Angeli in naturalibus relictis, vel iam victis, vel superbiis, vel odij in loquentem occupati per neglectum, nolle sibi loquentem audire, ut loque, etiam apud homines contingit superbos, ut alios, quos præ spiritus timore despiciunt, quovis multum auersantur, audire nolunt, neque attendere, sed loquentes, imo loqui vix incipientes proteant, ita ego de Lucifero, & affectis Angelis prauis censui semper. Nempe Michaëlem, & Angelos reliquos bonos præ superbiam, atque odio in eos intensissimo audire, attendereque per neglectum noluisset: vnde illud solum à Michaële, & scitis toto vix, & prælii tempore, ad Luciferum, eiusque affectus ingemuratum, aliusque, & vehementius inelamatum, ambigue amplius, nouimus. Quis sicut Deus: ex quo militia celestis Principi Michaëlis nomen inditum est: ut nolentes præ superbiam, & odio audire, vehementiore, ac vehementiore rationis eiusdem inelamatione repetita (si qua posset) redderet amentes.

3. Dubitari posset: ex quo tempore, & quousque Angelorum inter se, & cum hominibus locutio, & auditio, mutuaque colloquia caperint, & quousque sint duratura? Et quoad inceptionem, constat à principio fere creationis sue inter Angelos, capisse: quod ex tunc, & inter ipsos prælium, & ad homines bonorum malorum, bonæ malæque inspirationes, & suggestiones caperint. Quo vero tempore Angelorum inter se, & cum hominibus mutua locutio sit duratura? Constat duraturam non solum toto mundi huius tempore, quo Angeli superioris gradus hierarchici inferiores gradus illuminabunt, atque ex Dei mandato, & nutu, quid circa mundum hunc, eiusque partes, & homines singulos, iuxta Dei voluntatem, agi specialiter oporteat instruunt, atque ad id peragendum mittunt, quod mentali eorum locutione fiet; tum etiam Demones in suam pessimam rempublicam, & gradus hierarchicos in magis nocent distribuit ex Satana, seu Luciferi Principis mandato, & suggestionem vniuerso, & hominibus perdendis aliorum ad alios suasionibus, & cohortationibus incumbunt. Finito autem mundo Beatorum, & Angelorum reipublice felicissime colloquiorum inter se iucunditas nulla futuræ æternitatis duratione deficiet, quibus, & gaudium angelicis, ac mutuo se in Dei laudes, & amorem accendat: contra vero generis viriisque damnati se condant: contra perpetuo proscendant, & molestorum, cuique

CERTAMEN IV.

De mutua Angelorum vel inter se, vel hominibus colloquiorum auditione.

1. Horum omnium auditionem realem formativam in cognitione audientis propria, & intuitiva locutionis & iudicii, quod se habere manifestat is qui loquitur, stare compertum ex dictis est, si sit pure mentalis (ut inter Angelos) locutio. Posset autem in controuersiam inde vocari: an superiores Angeli inferiores audiant, possintve audire loquentes? Cum enim auditio, cognitio sit, eorum quæ ex Angelorum inferiorum locutione norunt, ac sine ea ignorent, fiet sane, superiores Angelos ab inferioribus edoceri,

repetitione, cruciabantur, atque in Dei odium, & blasphemias inuicem hortabantur, & incendunt.

4. Ut res tota locutionis, & auditionis Angelorum (& idem est de pure mentali hominum ad ipsos) absoluitur, de subiecto, cum locutionis, tum auditionis mentalis dicendum erit: locutionis mentalis subiectum solummodo esse loquentem, auditionis realis formalis, cum ad quem, est locutio: quod ipsum de excitatione, eius, tam in actu primo per species in ipso, actiue, vel exactiue physica à locutione producta, quam in actu secundo, realis formalis excitationis, & attentionis excitetur, de reali formalis auditionis subiecto constat ex dictis, cum ea sit, locutionis, & reliquorum quæ per illam alteri manifestantur realis formalis audientis cognitio de locutione constat etiam ex dictis q. 4. cert. 6. n. 2. Nec præstat impugnatio Arriagæ nostri supra subsect. 1. n. 43. §. Dicendum ergo, & §. Ideo reiiciendus est Vasquez. Ut probet locutionem in solo actu loquentis esse non posse, sed inadæquate solum, & tanquam comparte complemte in speciebus, in audiente productis: ac proinde, nec loquentem subiectum adæquatum locutionis esse posse: quia alias nullis speciebus productis in audiente posset esse. Ceterum, etsi contra Vasquez, qui in actu reflexo iudicii loquentis ante voluntatem liberam illud alteri manifestandi, ac proinde indifferentem de se, nec determinatum, ut alteri determinate manifestetur satis probet in illo locutionem adæquate esse non posse: quod, & nos citata quaest. 4. aliunde probauimus, contra nos autem, qui in voluntate loquentis de eo, & reliquis determinata, & determinate ei cui loquitur manifestandis, quæ se ipsa, sui etiam manifestatiua sit constitutimus, nil prius probat: ex ea siquidem determinatione, & specierum sui, & iudicii illius in eo, cui loquitur, natura sua physice actiue, vel exactiue, productiua est, æque, atque humana, & sensibilis per externa signa locutio, quæ vera locutio est. etsi species, quas naturaliter producere in eo, cui loquitur, actiue, vel exactiue physice, potest, & petit aliunde non producantur de facto, quod, cum viderit, Arriaga, & valde probabile censuerit, non video, cur in sua conclusionem paragraphi. Dicendum ergo nihilominus persistit §. Hinc colligo primo, & §. colligo secundo.

CERTAMEN V.

De multitudine Angelorum loquentium, quos quisque potest audire.

1. **Q**uot vero Angelos loquentes ipsi possit quisque Angelos audire disputant alii minutius Suarez c. 18. n. 53. & Arriaga citat. sect. 7. subsect. 3. & quoniam audiendi potentia in actu primo, vel audiendi in actu secundo potest considerari: & potentia audiendi absoluta in actu primo speciebus impressis locutionis Angelicæ constituitur, ut diximus, si de potentia auditionis, siue audiendi in actu primo sit sermo, eadem sane quaestio hæc erit, atque de potentia Angeli cuiusvis specierum præfatarum receptiua, siue à quot Angelis loquentibus, seu angelicis locutionibus possit quisque Angelus species physice recipere: si vero de possibilitate, seu potentia logica absoluta audiendi, siue auditionis, in actu secundo idem erit, atque inquirere, quot Angelos ipsi loquentes, possit Angelus quisque locutionum eorum speciebus instructus audire: vtraque vero quaestio, tam de potentia recipiendi species plurium locutionum Angelorum plurium loquentium, quam eis receptis plures audiendi, duplici sensu intelligi, & examinari potest: scilicet de potentia recipiendi plurium loquentium species plures, ac eis receptis, loquentes audire simul, vel successiue. Certe Soa-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus II.

rius, & Arriaga de vtraque Angeli cuiusque potentia audiendi in actu primo, vel secundo simul plures Angelos ipsi loquentes tantummodo agunt, non autem de potentia alterutra sensu audiendi illos successiue. Et ego quidem, quoad potentiam audiendi plures locutiones plurium Angelorum in actu primo seu earum species recipiendi, censens eandem difficultatem esse, eiusque decidenda rationem fore, siue, simul siue successiue species recipiendæ plurium locutionum illarum sint: cum nec species sibi inuicem contrahantur, ac proinde, neque aliam alia, seu alias ex oppositione inter se se subiecto pellat, sed solum ex eius incapacitate receptiua, quemadmodum corpus vlnare, vlnare aliud ex solum vlnari, quem occupabat, ac replebat, loco trudit, nec nisi successiue corpus vtrumque potest in eodem loco locari, ut posset, si duarum vlnarum locus esset, ac subinde vtriusque vlnatis corporis continendi capax: quod ipsum cénico de virtute actiua naturali non vitali (præsertim, non cognoscitiua; & appetitiua) quæ in suis operationibus, & effectibus edendis nec laborat, nec defatigatur, nec magis minusve vni, quam aliis edendis attendere, siue impendere possunt: quare nec vnus operatione ab aliorum effectuum, quos absolute potest agere, impediri. Quocirca, si igni combustibilia omnia quæ igne absolute actiuitate sua potest, aut soli corpora omnia, quæ illuminare absolute potest, intra actiuitatis sphaeram debere applicarentur, haud dubio omnes ignendi, & illuminandi operationes, & effectus simul ederent: ita, ut nullum alium effectum edere successu quouis temporis, aut etiam æternitatis, vllatenus possent.

2. At de Agentibus, & virtutibus actiuis vitalibus, præsertim cognoscitiuis, & appetitiuis, siue materialiter, siue spiritualiter, quæ magis minusve attendere adharere, seque impendere obiecto vni præ aliis possunt, ac proinde toto etiam conatu in vnum ex illis ferri cognitione, & affectu suo, atque in eo subinde, vel ita percipiendo, vel prosequendo defatigantur aliter res habet, imo in quouis, vtrumque cognoscendo, & appetendo aliquatenus, (etsi insensibiliter, ac siue aduertentia, laborant, constans apud omnes Doctores est, cognitione, & appetitu vnus obiecti, ac maxime plurium, impediri appetitiuam, & cognoscitiuam facultatem ab aliorum obiectorum, vel aqua, vel æque facili, & quandoque absoluta, actualique simultanea, cognitione, & appetitu, vnde de omni facultate cognoscitiua vniuersim (quod ipsum de appetitiua esse debet) dignitatis loco, apud scholas omnes aristotelicum illud circumferitur: pluribus intentus minor est ad singula sensus: quare de potentia audiendi, in actu secundo, seu auditionis plurium loquentium Angelorum simul, diuersa difficultas, iuxta commune hoc generale axioma, ab ea est, quæ de potentia audiendi loquentes Angelos plures successiue, cum iam ab antea loquentium auditione, quæ, ne alios audiret, distrahatur, cessasset. Idcirco eius communis, & generalis potentis vitalibus cognoscitiuis, & appetitiuis suppositione de Angeli cuiusvis potentia auditionis formalis, & actu secundo plurium loquentium diuidendæ quaestiones sunt de potentia scilicet audiendi seu auditionis eorum simul, & auditionis eorum successiue: atque aliorum Doctorum reuerentia, qui axioma tota amplitudine, & vniuersalitate recipient, seorsim de vtraque difficultate iudicium ferendum. Sed tamen postea, quid amplitudinis axioma illud habere firmiter possit, & an ad facultates, intellectivas, & appetitiuas pure spirituales, & independentes prorsus à corpore, eiusque organis operantes (cuiusmodi Angelorum, & animarum separatarum intellectus, & voluntas sunt) subtilius, penitiusque rimandum à ratione erit, quam hæctenus fuerit. Quaestiones verò ita à nobis seiunctæ, ac seorsim diuisis sensibus propositæ, quatenus Angelos loquentes,

b b vel